

eHelgen före domsöndag, *Gräv inte ner dina talenter*, Matt 24:37-25:46

Nästa helg är det domsöndagen. Och idag handlar temat om att vänta, att vara redo. Texten för helgen är en av de liknelser som Jesus använder för att berätta hur vi ska agera medans vi väntar. Liknelsen är en del av Jesus tal om tidens slut som kulminerar med beskrivningen av människosönens dom. För att bättre förstå vad Jesus vill säga tycker jag att man måste sätta dagens liknelse tillsammans med de andra och slutet. Vi ska därför läsa ganska mycket text. Matt 24:37-25:46.

Låt oss ta vårt avstamp i helgens liknelse om de sovande brudtärnorna. När äntligen brudgummen kommer hoppar flickorna upp fortfarande lite yrvakna men fulla av förväntan. Traditionen med att följa brudgummen på det här sättet ägde rum mitt i natten. De facklor som de doppat i olja för att de skulle brinna hade slocknat medan de sov. De fem flickor som hade med sig mer olja håller snabbt på den och tänder sina facklor. Men för de som inte hade med någon olja är det omöjligt att tända facklorna. Snabbt rusar de bort för att ordna med mer olja, hur lätt det nu var mitt i natten. Men när de återvänder har brudföljet gått in i på festen och brudgummen känner inte ens igen flickorna. Vad är det som gör att flickornas evighet blir så dramatiskt olika. Vad kan vi göra för att inte missa den stora festen när Jesus kommer tillbaka?

Ansvar

Det är en obekväm sanning att Jesus återvändande innebär en dom. Vi tänker nog att brudföljet kunde väntat lite på flickorna utan. Eller att de åtminstone kunde släppts in när de väl kom. Skamsna men tacksamma för nåden. Men när vi går för att möta Jesus genom vår egen död eller får se hur han kommer

tillbaks så är tiden för omvändelse över. Det finns ett oerhört tungt ansvar som vilar på oss människor. Det är bara vi som kan besluta vad som ska hända med oss. Gud han står för att domen bli rättvis och att det genom Jesus offer finns möjlighet att undslippa den. Och det kan knappast komma som en chock för oss. ”Jag trodde liksom inte att det var så hårt, att det fanns en andra chans.” För Jesus är väldigt tydlig. I Joh 5:29 talar han också om domen och lindar inte in det när han säger att;

... de som har gjort det goda skall uppstå till livet, och de som har gjort det onda skall uppstå till domen.

Vårt handlande i livet får konsekvenser för evigheten. Jesus visar det genom de tre liknelser han berättar innan han beskriver domen. Den dåliga tjänaren blir grymt straffad av sin Herren när denne kommer hem, brudtärnorna utan olja känns inte vid av brudgummen och tjänaren som inte tagit ansvar för sitt pund blir utkastad i mörkret. Hur rimmar då detta med Guds nåd och frälsningen genom Jesus död och uppståndelse?

Given möjlighet

Gud visar oss nåd genom att möjliggöra det som egentligen är omöjligt. Det finns ingen möjlighet för människan att leva upp till lagens krav. Inte ens dess sammanfattning som Jesus ger i det dubbla kärleksbudet. Men genom tron på Jesus så blir vi förvandlade. Han öppnar upp en dörr till en rättfärdighet som tillhör Jesus. När vi står inför honom blir vi påverkade.

Tjänarna som får ta emot en stor summa pengar, tjänaren som får ta hand om sin Herres hushåll och kvinnorna som var bjudna på bröllopfest visar alla att grunden kommer från Gud. Det är hans hushåll, hans pengar och hans fest. Och detta är nåden att vi är inbjudna. Inte att det kvittar hur vi lever våra liv, men att vi kan leva på ett bra sätt. Vad vi gör med inbjudan är vårt ansvar.

Rättfärdighet

Rättfärdighet är knappast ett ord i tiden. Idag passar det dåligt med begrepp och ideal som går på djupet. Idag handlar det mer om att vara vacker på utsidan. Men Guds gåva och dom går på djupet. När Jesus målar upp hur människosonen dömer människorna så handlar det om rättfärdighet. Människosonen känner de som visat de svaga kärlek och barmhärtighet. Men för dem som levt ett liv där egoismen varit det altare varpå andra människors lidande offerats, finns bara samma svar som de oförberedda bröllopstärnorna. ”Jag känner er inte.”

Detta grundar sig på två tydliga budskap i bibelns. Att den som känner Jesus också gör det goda och att Jesus är så nära de svaga att han personifierar sig med dem. Kravet är tydligt och skär in i vårt innersta. Vi som känner Jesus får också ta emot av hans kärlek för andra människor. Det är det som är den skatt vi har fått att förvalta. Precis som den barmhärtiga samariern finns Guds brinnande medlidande i den som tror på honom.

Men vi ska inte glömma att just denna kärlek som kommer från Gud saknades hos prästen och leviten som ägnade sina liv åt att tjäna Gud i templet. Att gå i kyrkan är ingen garanti för att möta och vara med Gud. För det krävs ingen kyrka alls utan ett öppet hjärta. Jag tror inte ens att de behövs rätt ord. Det finns

många människor på vår jord idag och genom historien som aldrig hört talas om Jesus. Men de har kunnat möta hans kärlek ändå och tagit del av hans rättfärdighet. För det krävs inte en massa yttre attribut utan att man har honom för sin blick. Att man väljer, prioriterar.

I vardagen

Kravet som Jesus ställer kan kännas allt för stort. Men Jesu exempel i liknelserna är inte människor som likt moder Theresa lämnar allt de har kärt för att tjäna de som lider. Man kan tvärtom se att de i allra högsta grad handlar om att vara kvar i livets vardag. De två männen som blir delade av Jesu plötsliga återvändande var mitt uppe i den tidens mest vardagliga syssla. De var på åkern och jobbade. Och de förberedda bröllopstärnorna satt inte och vakade, redo att genast springa iväg med sina facklor. Nej alla tio flickor sov, också de fem som blir det goda exemplet.

För en del blir guds kärlek för de lidande så stor att man drivs till att lämna det man har. Men Gud ger oss av hans talenter efter vår förmåga. Men alla får vi ta emot av den. Och också en talent var en enorm summa. En vanlig arbetare kunde räkna med att tjäna ihop en halv talent under hela livet. Så Guds generositet är stor. Och jag tror att vi alla har förmågan att ta emot mer av hans kärlek, men också att en del har en förmåga att ta emot mer.

Att vara redo för människosonen återkomst handlar alltså inte om att lämna allt utan att leva hela livet rättfärdigt. Inte om att springa efter mer olja när tiden är ute. Vi har et ansvar och vi har en förmåga.

Prioritering

Vi får alltså ta emot av Jesus barmhärtighet och kärlek för andra. Men det innebär också att konsekvenserna kommer bli samma för oss som för han. Vi kan inte bära på all den kärlek Jesus har, men där hans kärlek för människorna fick honom att offra sitt liv kommer det för oss också innebära att vi får göra uppoffringar för andra. För att kunna ge andra av det som är mitt behöver vi se på livet annorlunda än den som inte tror. Vetskapen om att detta liv bara är en kort inledning till en evighet, och faktiskt också att våra liv kommer att bli dömda utifrån hur vi levt ut den tro, kärlek och nåd vi tagit emot, ger andra prioriteringar.

Det finns en sann historia från Titanics undergång. Den handlar om en rädd kvinna som precis fått en plats i en av livbåtarna som stod redo att hissas ner i det rytande Nord Atlanten. Men plötsligt kommer kvinnan på något hon behövde, så hon ber om lov att få återvända till sin hytt innan de hissar ner båten. Hennes begäran godtas. Hon fick tre minuter på sig, sen skulle de fortsätta utan henne.

Kvinnan springer iväg över däckets som redan hade en farlig slagsida. Hon springer genom spelrummet där alla pengar hade rullat ner till ena sidan i sådan mängd att de skulle räckt henne upp över anklarna. Andfådd kommer hon fram till sin hytt och föser snabbt sina diamantringar och andra dyrbara smycken åt sidan medans hon sträckte sig till lådan ovanför sin säng. Hon sträcker ner sina händer och tar upp tre små apelsiner. Snabbt återvänder hon till båten och sin plats. Nu verkar detta otroligt, trettio minuter tidigare hade hon inta valt några apelsiner före den allra minsta diamant. Men döden hade kommit ombord på Titanic. Och ett andetag från dess iskalla närvaro förändrade alla värderingar.

Om bibeln inte är sann, om allt det Jesus om och om upprepar i evangelierna om att det väntar en evighet bortom domen, och om den kärlek han lovat den som tar emot honom i sitt liv inte stämmer, så är det fullständig galenskap att prioritera andra människor framför eller åtminstone bredvid mig själv och mina närmaste.

Men om det är sant så är det lika vansinnigt att lägga sina resurser på yttre ting medan andra människor lider. Jesus är som han är. Han är radikal och obekväm. Vi ska nog alla känna en lättnad över att det inte är han som predikar. Men jag frågar mig själv mer och mer var jag egentligen har skamgränsen. Hur lite kan jag bry mig om andra människor, hur lite jag älska dem, och ändå leva med mig själv, och fortfarande kalla mig för en kristen. På domens dag får vi alla reda på svaret. Jag vill inte skrämman upp någon. Kärlek kan aldrig tvingas fram. Men om du bildligt talat sitter kvar i restaurangen på Titanic och lyssnar till stråkkvartetten vill jag skaka om dig så att du inser alvaret. Och står du i hytten och letar efter mer fina saker, mer status, mer världslig nytta så vill jag visa dig en annan världssyn.

Ta emot av Jesus kärlek och ge den vidare så kommer du få se hur den liksom de talenter som användes växer. Men gräver vi ner allt det goda som Jesus ger oss och håller det för oss själva så kommer vi kanske också bli av med det vi fått. Se människorna runt omkring dig i världen som behöver hjälp och du kommer att få se Jesus. Vi behöver vända om i många av västvärldens kyrkor och se vilket ansvar vi har för människor i vårt samhälle men också i vår värld. Kyrkan får inte bli en grop där vi gömmer våra talenter för resten av människorna runt omkring oss.